

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

PIK XCII

4.51.

ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК. СУБОТА, 16-го БЕРЕЗНЯ 1985

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 16, 1985

No. 51.

VOL. XCII

КОЛЮМНІСТ „ДЕЙЛІ НЬОЗ” ПРОДОВЖУЄ НАКЛЕПИ

Джерзі Сіті. — Ньюйоркський щоденник „Дейлі Ньоз”, з датою 10-го березня 1985 року, помістив знову статтю-допис свого постійного колумніста Ларса Ерика Нелсона, спрямовану виразно проти українців і „Радо Свобода”.

У статті, навіваючи до „саміздатів”, які він дистанційно перебуваючи в СРСР, він розповідає, як подібну тютюнку в російській мові до речі сам признається не підписав — він одержав тепер у Вашингтоні. Вона як згадується Л. Нелсон, походить з-під пера одного з уроджених в СРСР працівників „Радо Свобода”.

Автор анонімною лютючки, реферус Нелсон, — пише, що саме „Радо Свобода” ретабілізує „українських нацистів, які колабрували з Гітлером”. В одній з передатих цього радю було говорено про відновлення української державності 30-го червня 1941 року, але, як анонімний автор підкреслює, а Ларсон підхоплює: „в передачі не була подана остання частина проголошення, яка звучала: Слава героїчній німецькій армії і її фюреру Гітлеру”. Також подас далі Нелсон в цій передачі „Радо Свобода” не підсилює факту, що нацистська держава проголосила державність супроводив погром жидів у

Львові.

Нелсонів не вистачає покликати на анонім, який щільно шануючи себе журналіст викнував би до коша, він пише далі, у своїй протипукарській статті, що проти „пронацистської політики” „Радо Свобода” виступили вже два демократичні члени Палати Репрезентантів Ларрі Сміт з Флориди і Тед Вайс з Нью Йорку і поставили відповідну пропозицію щодо контролю з боку передачі. Він теж інформує, що Джеймс Баклі, президент „Радо Свобода”, зголосив вже свою резигнацію, на кінець бжучого року, а директор радю Джордж Бейлі відходить при кімбі березня.

Л. Нелсон закінчує свою чергову нагілку на українців радисним твердженням, що автор аноніму „вкінці виграв” і може тепер вже одверто робити свої зажаляння про програми „Радо Свобода” в листах до редакції та до членів Палати Репрезентантів, підписуючись своїм повним прізвищем.

Закін, однак, аноніми „приятелі” відкрити своє обличчя, ніщо не забороняє українським читачам газети „Дейлі Ньоз” писати листи до редакції, опрокидуючи нісенітничі, які її кореспондент виписує.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Покликуючи на заклик Українських Церков у ЗСА, підписаний 17-го лютого 1985 року, в справі відзначення 1000-ліття Християнства в Україні, що був проголошений в пресі, повідомляємо:

Господарями нарад є Митрополити Українських Церков у ЗСА. Митрополити запрошують всі крайові товариства, установи, організації вислати на ці наради по 2-ох представників. Представники мають предложити на письмі реєстраційній комісії свої повноваження, підписані особами, відповідальними за дану крайову установу, товариство чи організацію.

Усі наші Церкви і віровизнання висилають разом 29 делегатів. Розподіл устійнюють поміж собою наші Церкви. Для Братських Союзів, з огляду на їхню кількість членів, яку проголошують кожного місяця згідно зі законом у своїх звітах, призначено: для Українського Народного Союзу — 8, Українського Братського Союзу — 5, для Союзу Українців Католиків „Провидіння” — 4, для Української Народної Помочі — 3.

У програмі нарад вибір Громадського Комітету для організування влаштування у ЗСА вчистостей для відзначення 1000-ліття Християнства в Україні з програмною імпрез світського характеру і для допомоги ісрархії у праці.

Початок нарад о год. 11-й перед полуднем, в суботу, 23-го березня ц. р.

Місце нарад — Освітньо-Культурний Центр у Філадельфії, 700 Сідар роуд, Філадельфія, Па.

Дано у Філадельфії і у Бавид Бруку, 14-го березня 1985 Божого року.

† Стефан
Митрополит
Української
Католицької
Церкви у ЗСА

† Мстислав
Митрополит
Української
Православної
Церкви у ЗСА
і діаспори

Л. Гуцалюк покаже нові картини в Чикаго

Чикаго. — Пластове плем'я „Перші Стежі” у Пластовій дівчині, тут при 2124 Вест Чикаго авеню, влаштовують виставку картин Любослава Гуцалюка.

Цим разом у майдора є 34 нові картини, які визначаються меншою абстрактністю від його попередніх олій. Тематикою праць цього здебільшого майдора-урбаніста є пейзажі із сіл, містечок чи міст Франції, Італії та Еспанії.

Відкриття виставки Л. Гуцалюка відбудеться у п'ятницю, 22-го березня ц. р. о год. 8-й вечора; у суботу, 23-го березня виставку можна буде оглянути від 10-ої ранку до 6-ої вечора, а в неділю, 24-го березня — від 10-ої ранку до 2-ої по полудні.

Л. Гуцалюк

Почалася реєстрація на з'їзд „УНХ”

Стемфорд, Конн. — На східних Комітеті „Українська Молодь Христів”, що відбулася в суботу, 23-го лютого, подано до відомо, що реєстрація вже почалася і прийматиме зголошення на Конвенцію УМХ, яка відбудеться тут у Марріот

готелі від п'ятниці, 28-го червня, до неділі, 30-го червня ц. р.

Метою Конвенції є об'єднати українську молодіжну спільноту в ісуса Христа і в цей спосіб закрити в її серцях почуття національної ідентичності як українців-католиків, як рівнож і допомогти їй взяти живу і активну участь у розвитку Української Католицької Церкви.

Програми зайнять та програми розвагові є приготування в такому напрямі, що вони відповідатимуть так вимогам, як і заінтересування української католицької молоді від 18 до 35 року життя. Учасники зможуть взяти участь у зайняттях, що охоплюватимуть широку духовну і розвагову теми. Завершенням товариської зустрічі під кінець тижня в суботу вечером буде бенкет і забава.

Під гаслом „Оживімся Христом” ціла Конвенція є присвячена Митрополитові Андрєві Шептицькому, який перший раз скликав з'їзд української молоді під гаслом „Українська Молодь Христів” у Львові 1933 року, що пізніше стало візиром до наслідкування для української молоді у Чикагській спархії, яка відновила цей з'їзд в 1983 році.

Головним промовцем на Конвенції буде місіонер о. Ярослав Дибка, ЧНІ з Вінніпегу. Він був також головним промовцем на Конвенції у Чикаго в 1983 році.

Речення реєстрації є до 30-го квітня. Учасники, які зареєструються до 31-го березня дістануть знижку 10 доларів. Інформації щодо подорожі та приміщення знаходяться у реєстраційній теңці. За дальшими інформаціями, як рівнож і за реєстраційною теңкою, слід звертатися до: UYCC Committee, P. O. Box 2311, Stamford, Conn., 06906.

(Закінчення на стор. 4)

Відбудеться Великопосний концерт хорів УПЦ

Бавид Брук, Н. Дж. Тут у залі Українського Культурного Центру відбудеться в неділю, 31-го березня ц. р., п'ятний з черги Великопосний концерт хорів української православної церкви Нью Йорку і Нью Джерзі, спонсорований Українською Православною Лігою Америки.

В концерті візьме участь сім хорів, які будуть співати вибрані твори з літургійної музики Православної Церкви, в тому деякі ще із ХХІІ сторіччя. Концерти, що із започаткував о. Іван Наконечний з Мейплвуду, Н. Дж., слугуватимуть до приготування хорів для відзначення 1000-річчя Християнства України-Руси в 1988 році.

Почесним гостем цього-рочного концерту буде Блаженіший Митрополит Мстислав, а його дата, що припадає два тижні перед святкуванням Великодня, робить цей планований концерт осередком великопосних днів.

На закінчення концерту виступлять всі хоріспільноті під диригентурою Тараса Палдинського з відповідним вибором релігійних пісень.

Організатори запрошують на цей винятковий концерт, що відбудеться о год. 3-й по полудні, широкую українську спільноту з околиць Нью Йорку і Нью Джерзі

КРАЙОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ У ВАШІНГТОНІ

Вашігтон. — Товариство Української Студентської Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) влаштує тут у п'ятницю, 29-го березня ц. р., крайову демонстрацію в обранню Юрія Шухевича та прав України. Збірка учасників о год. 11-й перед полуднем біля пам'ятника Т. Шевченка, при 24-й вулиці і авеню „П”.

УСВТ „Чорноморська Січ” завершує ювілейні святкування

В головній Канцелярії УНСоюзу (перший ряд зліва): Д. Біназецька, д-р І. Флис, У. Дячук; (другий ряд, зліва): головний секретар В. Сохан, О. Твардовський, М. Стебельський, І. Ориняк і головний організатор С. Гавриш.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Український Народний Союз відомий із своєї багатовікової діяльності в українській громаді ЗСА і Канади, він дав і дає почини, поважаючи розвиток зорганізованого життя, або підтримує фінансово і морально такі почини, що їх проваляють поодинокі установи, організації чи товариства.

Це відноситься також до спорту, одної з переважних діялок українського зорганізованого життя, яке особливо кладе наголос на молоді. Це знають українські спортові товариства, цього світові їх провідники і актив, який майже поголовно належить до УНСоюзу, а більшість існуючих товариств є разом відділами УНСоюзу.

Одним з таких відділів є УСВТ „Чорноморська Січ” в Ньюарку, Н. Дж., яке цього року завершує відзначення своєї 60 -літньої праці у плеканні різних родів спорту.

Про свою працю, про

(Закінчення на стор. 4)

КИТАЙ НАДІЄТЬСЯ НА ПОЛІПШЕННЯ ВІДНОСИН З ССРС

Пекін, КНР. — Члени Політбюро китайської комуністичної партії заявили приватно советському амбасадорові до Китайської Народної Республіки Іллі С. Шербакову, що вони позитивно оцінюють натяк про поліпшення відносин ССРС з КНР теперішнього генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Горбачова висловлений ним під час виступу на короткій промові членами Політбюро після його номінації на це високе партійне й державне становище.

Пенг Жен, 82-річний приятель некоронованого лідера Червоного Китаю Денг Шаопінга, відідав в товаристві інших членів Політбюро, советську амбасадату, щоб розписатися в книзі кондолейції і скласти на руки амбасадатора ССРС формальне співчуття китайської компартії, уряду і народу з приводу смерті советського лідера Константина Черненка. На привітальне здування китайців, їх прийняв сам амбасадор І. Шербаков і віддав з ними коротку розмову, пригадуючи про потребу дальших переговорів між представниками Советського Союзу і КНР у справі наближення у співпраці. Три місяці тому Пенг Жен зустрічався в Пекіні з першим заступником

голови Ради Міністрів ССРС Іваном Архіповим, якому тоді не вдалося зрушити з мертвої точки-переговори, і він, після 10-ох днів переговорів, вітав назад до Москви.

Пенг й інші високі речники компартії Китаю, просили амбасадатора Шербакова передати на руки нового генерального секретаря ЦК КПСС, фотографія якого появилася поруч фотографії помершого Черненка майже в усіх китайських газетах, гратуляції китайського Політбюро, Центрального комітету і так званої Найвищої народної ради з приводу обрання його на це становище і висловити співчуття з приводу смерті К. Черненка.

Західні кореспонденти, спостерігаючи за поведінкою китайських лідерів висловили думку, що назначення заступника прем'єр-міністра КНР 56-річного Лі Пєнга головою китайської делегації на похорон Черненка до Москви, це також й ознака деякої зміни китайських лідерів у відношенні до ССРС. Він, подібно як М. Горбачов, належить до молодшої генерації китайських технократів. Крім того Лі Пєнг говорить російською мовою, яку він вивчив на студіях в Московському університеті.

В СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ТУРЕЧЧИНИ запропонував грецькому прем'єрові Андреасові Папандреу зустріч для поладження, або принаймні згаднення спорів, які існують між цими двома країнами. „Ми є готові зустрітись з грецькими представниками кожного дня і в будь-якому місці”, — заявив турецький прем'єр Тургут Озаль кореспондентам.

СОВЕТСЬКОГО ЛІДЕРА Константина Черненка, який помер у неділю, 10-го березня, поховали в середу, 13-го березня, на Червоній площі в Москві, біля кремльського мурі, призначений для високих партійних і державних чиновників. У похоронах взяли участь члени Політбюро, Центрального Комітету, Ради Міністрів, Верховної Ради, війська, міліції та представники громадянства, а також речники багатьох урядів світу, які прибули на цю церемонію до Москви — одні у пошани до Черненка, інші з метою записатися і обмінятися думками з новим советським лідером — генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II вислав до Москви на похорон Константина Черненка делегацію ватиканської держави, яку очолював Джованні Баттіста Маріні Беттоллі, член папської академії наук, який втримує наукові зв'язки з академіями в Советському Союзі.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА розвідка подала до загального відомо, що ще 20-го лютого пішов на дно моря північнокорейський підводний човен разом із залогом і його не можна було врятувати, хоч, як говориться в інформації, советські і північнокорейські кораблі робили розпалі заходи, щоб врятувати хоч членів залого. Тепер советські кораблі будуть старатися витягнути принаймні підводний човен, який перебував біля берегів Китайської Народної Республіки і міг мати засекречені завдання.

РЕЧНИК МІНІСТЕРСТВА економіки в Китайській Народній Республіці Зу Ган заявив кореспондентам, що китайська економіка значно поправилася в 1984 році і тепер китайський нарід дивиться з оптимізмом у майбутнє. Зріст китайської економіки на 13 відсотків не високий, — заявив Ган, але треба сподіватися, що відсоток росту в 1985 році буде значно більший.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ЛІТАКИ збомбили і знищили базу палестинців у східному Ливані, окупованому сирійськими військами. Прем'єр-міністр Ізраїля Шімон Перез заявив кореспондентам, що уряді головне військово командування рішилися на збомблення бази коли стало відомим, що там палестинці збирали велику кількість зброї і амуніції і що вони готуються до якоїсь більшої акції проти Ізраїля. Вміжчасі ізраїльський парламент відкинув більшістю голосів пропозицію про припинення виведення ізраїльських частин з південного Ливану з огляду на те, що там гине забагато воєнків в засідках терористів-шіїтів, які мстяться на ізраїльтянах де тільки можуть.

ІРАНСЬКИЙ УРЯД аятолли Хомейні обвинуватив Ірак за живання хемічної зброї, хоч тижень тому саме обвинувачення висунув був Ірак проти Ірану. Обидві сторони втратили в останньому часі велику кількість воєнків і воєнного вряду. Кореспонденти інформують, що військо навіть не має змоги похоронити усіх воєнків і групи лежать всюди: на дорогах, левадах, на вулицях сіл і міського типу поселеннях. У п'ятницю іранська артилерія обстріляла столицю Іраку Багдад, а іракські літаки збомбили Тегран.

В ТОМУ ЧАСІ, ЯК ДО МОСКВИ з'їжджалися представники держав на похорон Константина Черненка, комуністичний режим в Чехо-Словаччині перевів широкі арешти дисидентів, заарештувавши 37 осіб без жадної причини. Більшість з них пізніше звільнено, але проти 11-ох осіб ведеться ще слідство. Між „одинадцяткою” є такі відомі прізвища, як Ірі Дінстбіт і Ева Кантуркова, речники „Хартії 77”. Поліція, перешукуючи помешкання арештованих забирала все: книжки, манускрипти, фотографії, магнітофонні стрічки, машинки до писання, документи тощо.

М. ГОРБАЧОВ НЕ ДАВ КОНКРЕТНОЇ ВІДПОВІДІ НА ЛИСТА Р. РЕГЕНА

Вашігтон. — Новий советський лідер, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов, який укладував цей високий піст в комуно-московській імперії після смерті Константина Черненка, не дав конкретної відповіді на листа-запрошення президента З'єднаних Стейтів Америки Роналда Регена, а тільки заявив під час розмови з віце-президентом Джорджем Бушем, що він візьме до уваги листа Р. Регена і повернеться до цієї справи в недалекому майбутньому.

Британський політик, лідер лейбористської опозиційної партії Ніл Кіннок заявив кореспондентам, що він запитував М. Горбачова про можливість советсько-американських розмов на вершині під час зустрічі з ним в середу, 13-го березня ц. р., але М. Горбачов дав йому виминаючу відповідь, кажучи, що до такої зустрічі треба спочатку належно пригтовитись і обміркувати проблеми, які мали б бути порушені. Значить, — каже Кіннок, — советський лідер формально прийняв запрошення, а тепер залежатиме багато також від розвитку політичних подій в світі і від поведінки деяких політиків на Заході. Він мав на увазі, кажуть, політичні спостерігачі, що Захід по-

винен тепер потакувати Москві, не дразнити її жадними справами, щоб удостоїти ласки відвідин одного з її, хай і найвищих, лідерів.

„Правду кажучи ми сумновасмося чи така зустріч відбудеться скоро з огляду на багато справ, які ділять Советський Союз і ЗСА”, — заявив кореспондентам речник Білого Дому Леррі Спікс. Заяву Спікса розглядають у політичних колах, як намагання Адміністрації президента Р. Регена зменшити надії на скору зустріч і поправу відносин між ЗСА і ССРС. Багато, очевидно, буде залежати від розвитку переговорів у Женеві у справі зменшення запасів ядерної стратегічної зброї і від того, чи росіяни будуть й далі настійливо домагатися включення стратегічної оборонної ініціативи, зглядно космічної зброї ЗСА у програму переговорів.

Сам президент Р. Реген заявив групі видавців, що покищо немає достатніх доказів на те, що новий советський лідер М. Горбачов буде вести іншу від його попередників політику у відношенні до Заходу, тому треба почекаати не так з оцінкою його особи, як з оцінкою політичних потягень Москви.

У ЖЕНЕВІ ВІДБУЛАСЯ ДРУГА ЗУСТРІЧ

Женева, Швайцарія. — В четвер, 14-го березня, тут відбулася друга зустріч між делегаціями ССРС і ЗСА на переговорах про обмеження ядерних озброєнь. Сторони зобов'язалися не давати репортерам жадних подробиць про хід переговорів і повідомляти їх лише про тривалість зустрічі, що закінчилася, і про час, на який запланована наступна.

Кожна делегація складалася з 21 члена. Советську очолюють Віктор Карпов, Юлій Квінський і Алексій Обухов, американську — Макс Кемпелман, Джек Тавер і Мейнард Глітман. Наступна зустріч відбудеться у вівторок, 19-го березня. За традицією вона буде знову проходити у советській місці.

Повідомляють, що в четвер делегації обговорили питання, які не викликали в них великих розходжень. Було прийнято рішення створити підгрупи для обговорення трьох аспектів: обмеження стратегічних ракет, ракет середнього засягу і протиповітряної оборони. Останній пункт був включений на вимогу Москви, яка намагалася попередити створення в ЗСА системи протиповітряної оборони з елементами космічного базування.

Друга зустріч тривала коло двох годин.

В АМЕРИЦІ

УРЯД РОНАЛДА РЕГЕНА здобув першу малу перемогу у своєму плані озброєння, коли підкомісія Палати Репрезентантів схвалила призначити 1,5 бйльшона дол. на побудову 21 ракети МХ.

В МІСТЕЧКУ ГАНТСВІЛЛ, Тексас, в місцевій тюрмі виконано присуд смерті над Стивеном Пітером Моріном, якого засуджено на смерть за вбивство трьох жінок. Його страчено через застрик отруї. С. Морін був на листі Федерального Бюро Інвестиції через довгий час, і він був теж засуджений на смерть у двох інших стейтах Америки. Згаданий в'язень просив своїх адвокатів, щоб вони не робили заходів про його помилування, але певні відклики в його обороні були зроблені. Однак губернатор стейту Марк Вайт відкинув всі петиції про його помилування.

В КІНЦІ ЦЬОГО ТИЖНЯ відбудеться в Квебек Сіті зустріч президента Роналда Регена з канадським прем'єр-міністром Брасном Малруні, який прилетить до Квебеку просто з Москви, куди він їздив на похорони советського лідера Константина Черненка. Канада і ЗСА планують підписати договір про скріплення повітряної оборонної системи і цей договір Р. Реген і Б. Малруні мали б підписати в понеділок, 18-го березня. Проект коштіватиме Канаду і ЗСА приблизно п'ять бйльшійон доларів і він включатиме побудову 52-ох радарних станцій, декількох станцій скорого сигнального повідомлення та інших інсталяцій.

КОНГРЕСМЕН ТОМАС О'НІЛЛ, який є спікером Палати Репрезентантів, є головою двопартійної конгресової делегації до Ірландії. Він заявив, що метою поїздки є зустріч з ірландськими державними мужами в цілі дискусії про відносини між Ірландією і Америкою, як теж відносини мирного поладження конфлікту в Північній Ірландії. Хоч конгресмени ірландського походження симпатизують з ірландським народом, вони є проти Ірландської Республіканської Армії та її терористичної діяльності.

СТІПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Госні Мубарак перебуваючи на відвідинх у Вашингтоні, скритикував Уряд ЗСА за його „обмежену” роллю у переговорах за встановлення миру на Близькому Сході. Він твердив, що тепер є добра нагода для Америки взяти активну участь у мирових переговорах, які можуть устійнити тривалий мир на „десять років”.

УРЯД МІСТА НЬО ЙОРКУ заскаржив до суду 15 індустріальних фірм за скідання токсичних відпадів на підміські посілости, які є власністю Нью Йорку. Управда міста старатиметься дістати повну суму від цих індустріальних підприємств на покриття коштів очиснення міських посілоостей від токсичних відпадів.

СВОБОДА

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members: \$7.50 — 6 months \$15.00 — 1 year Change of address \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Статті дописувачів-авторів, не несуть відповідальності за зміст. Редакція не несе відповідальності за зміст надісланих матеріалів. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОЗУ \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.

Чеків "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дива американських судів

В останніх тижнях у Нью Йорку сталися злочини з епілогами у судах, які кинули яскраве світло на погану систему американського судочинства. Вже раніше тавровано ту систему за надзвичайну її скомплікованість, яка вможливила винуватцеві процесуватися довгі роки, відкладаючи до щораз іншої судової інстанції, — вже раніше тавровано надмірний лібералізм судів, які створили диковинні „оборотові двері“ для злочинців. Раз-у-раз відзиваються голоси проти зловживання — заставом — „бейлами“ (грішми, що їх арештований складає, як застав, що не втече) та „парольми“ — передчасним виходом засудженого злочинця на волю. Лави присяжних, які рішають, чи підсудний винуватий чи невинний, залишаючи судді вимір кари, мають ніби віддзеркалювати демократичний характер такого судівництва. Але у практиці виявляється, що ті лави присяжних, що інколи складаються з людей цілком асупільних примітивних і тупих, керуються у своєму осуді персональними симпатіями й антипатіями, расовим або партійним підходом, чи острахом за власну безпеку або діють під впливом публічної opinio, конкретно — під впливом радіо-телевізійних передач. Згадані останні злочини й судові вирокі заактуалізували знову потребу ґрунтовної ревізії цілої системи судочинства. Конкретно маємо такі три випадки:

Як про це вже була докладніше мова — у грудні минулого року чотири молоді чорні обступили у підземці молодого техніка-електроніка і один із них зажадав 5 доларів. Напастовані війняв пістолем і всіх їх обсіпав кулями. Кожний із напасників мав уже за собою менші чи більші злочини, кожний із них мав загострене допото в кишені. Один із відсиджує ще кару за інший злочин, два є на волі, бо були звільнені зараз, як викликувалися у шпиталі, один все ще лежить там спаралізований від пояса вділ. Всі чотири напасники були чорні і лідери чорних організацій здійняли крик, що це „расова пімста“ напастованого інженера. Лава присяжних все ж повелася в цьому випадку мудро, бо рішила, що напастовані невинні, бо стріляв в самообороні, і він буде тільки відповідати за нелегальне посідання стрільної зброї. Але той, що важко ранений, — напасник — заскариж того, на якого напав і який боронився, на 50 мільйонів доларів відшкодування, а другий його кумпан „тільки“ на 5 мільйонів. І знайшлися адвокати, які заступають їх справу, не виключаючи вигру, якою поділяться із своїми клієнтами. На цьому справа ще, однак, не закінчилася, бо у вівторок, 13-го березня, Роберт Моргенто, головний прокурор округу, заявивши, що має „нові важливі докази“ в справі Геца, — уповноважив лаву присяжних наново розпочати переслухання.

Другого голосного подію була ця, коли то два поліціанти дістали службове завдання допомогти при викиненні з помешкання на основі судового рішення старої муринки вагою коло 300 фунтів, яка не платила коїрного. Вона була психічно незбалансована, чого ті поліціанти не знали. Забарикадувалася в помешканні, не хотіла впускати поліціантів, а коли вони вилапали двері — кинулася до них з кухонним ножом в руці. Один поліціант стріляв і вбив її на місці. Лава присяжних поставила його в стан обвинувачення за вбивство. Комішенер поліції спершу припинив того поліціанта в урядуванні без платні, за два дні повернувся у службу, але з приділенням до канцелярської праці. Муринські організації знову здійняли крик на „расову брутальність поліції“. 10,000 ньюйоркських поліціантів обурені демонстрували проти прокурора, який вимагав від лави присяжних, щоби вона поставила поліціанта у стан обвинувачення. Без уваги на те, чи в судовій розправі засудять того поліціанта чи звільнять його, виринула гостра проблема: що має діяти поліціант, коли на нього хтось заміриться ножом і чи це залежить від поліціанта, щоби він орієнтувався, чи правильно викидають з помешкання когось і чи той „хтось“ є нормальний.

Не дивниця, що злочинні одиниці в Америці гуляють і продовжують своє злочинне ремесло у переконанні, що все одно нічого їм не станеться або кара буде мінімальна. Президент Реген вимагав у своїй промові „Про стан Унії“ повернення кари смерті в усіх стейтах. Загально лунають голоси за скасування застав і скасування „парольми“ та відкинення партійного критерію при доборі суддів. Також установка лави присяжних вимагає ревізії. Треба збільшити права поліції, треба загострити кари на злочинців, і треба змінити ту всю атмосферу лібералізму, яка милосердиться над злочинцями, а не над їх жертвами.

Недавно під час перебування в ЗСА англійського прем'єра Маргарети Тачер представники американсько-ірландських організацій демонстрували у Вашингтоні проти політики англійського уряду і його голови по відношенню до справи невинного становища в Північній Ірландії. Демонстрації не були дуже безоглядними, мабуть тому, що всі пам'ятають про атентат ірландських терористів на прем'єра Англії і членів її уряду. Сама Маргарета Тачер лише чудом вийшла непошкодкованою з атентату, інші члени її уряду потерпіли далеко більше. Можна собі уявити, в якому становищі опинилася би Великобританія, якби половина її уряду згинувла в атентаті. Але ірландські терористи нахвальнося далі: мовляв, чим разом не вдалося, тим вдалося наступним разом.

Англія не становить винятку щодо злочинної акції терористів. Терор панує в Італії, в Іспанії, Франції і в Західній Німеччині, де в останньому часі мали місце погрози проти канцлера Коля й інших видатних німецьких політиків. Ще не забулися атентати на президента Регена на початку його першої каденції і, головним чином, на Папу Івана Павла II.

В кожному випадку терористичних замахів ідеться не про окремі, локальні характеру причини: в Іспанії і почасті в Франції це проблема Басків, в Англії — питання Південної Ірландії, в Західній Німеччині — соціально-економічні вимоги, правда, невеликої частини населення і

М. Платковський

ЩЕ ПРО МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОР

„пацифістичні“ настрої і т.д. Але теж у кожному випадку помітно майже нехвибно діяння якогось одного осередку, що керує загальною ситуацією. Зброя, що нею послуговуються терористи майже завжди походить або з СССР, або з якоїсь т. зв. сателітної держави. Вишколюються терористи в Сирії, в Лівії чи деінде, але такі в державі, що знаходяться під советським впливом. Є відомості, що й на терені самого СССР як якихось сателітних держав знаходяться заємні осередки вишколу терористів. Отже, нитки від окремих терористичних груп явно ідуть в напрямку Москви.

Зовсім недавно з'явилися чутки, які мають своїм джерелом немов би то італійські органи безпеки, що атентат на Папу Римського був приготований і керований советським КГБ. Можна з великою правдоподібністю припускати, що Найсвятіший Отець після побачення з турецьким терористом, напевно знає, хто планував його смерть, але він, Папа, Римський, не може зрадити таємниці.

Масою дивну ситуацію: уряди багатьох західних держав можуть майже з певністю бути переконані, що міжнародний тероризм організовується і керується з Москви. Звідтіля приготуються замах на голів західних держав чи інших

видатних особистостей, але про це на Заході мовчать, мовчать принаймні урядові кола, бо не уявляють собі, щоб вони мали зробити, якби такі рішення приймали злочинці за руку. Бо якби могли американські чи інші західні представники сісти за один стіл з представниками советського уряду, які, може, в той же час планують інші злочинні атентати. А сісти за один стіл ніби треба. Треба, щоб пробували уникнути жажливої своїх наслідках третього світової війни.

Кольсь Перша світова війна в 1914 році почалася після вбивства австрійського наслідника престолу. Це був, зоправда, лише привід, а не причина Першої світової війни. Тепер через атентат або й вбивство голви якоїсь держави війни ніхто хіба не розпочне. Часи змінилися!

Цікаво відмітити, що на Заході з його демократичними режимами діяльність терористів, не зважаючи на всі заходи безпеки, можлива і навіть просто таки диво в деяких випадках легка. Цього немає в тоталітарних державах. Там засоби терору такі страшні, а можновладці так охороняють, що замах на діячів першого, та би мовити, розряду виключені. В царській Росії революціонери вбивали міністрів, навіть членів царської родини та й самих царів (вбивство царя Олександра

II). Але царський терор не дорівнює тому терору, що його запровадила большевицька імперія. І тому в тоталітарних режимах, навики, представники влади, як не мають інших можливостей, вбивають людей з опозиції, як це сталося з одним священником у Польщі.

Як же в такій ситуації і при таких обставинах можна усунути або принаймні успішно поборювати міжнародний терор? Виявляється, що залікаючи діями Москви західні держави спроможуться на протиставлення Москві справді „твердої“ політики, а в цьому й успішніше поборювання терору КГБ. Для ілюстрації такої ситуації можна навести для прикладу подорож західнонімецького міністра Геншера до Москви і Варшави. Ця подорож відбувається напередодні відновлення американсько-советських переговорів. З якою ціллю? Щоб улегшити перебіг переговорів? Можна з певністю припускати, що Геншер поїхав до Москви і Варшави, щоб запевнити своїх співрозмовців в тому, що не зважаючи на результати американсько-советських переговорів і на те, як довго вони будуть тривати, Західна Німеччина бажає для себе утримування добрих взаємин відносин з СССР і з комуністичною Польщею. Не тому, що уряд канцлера Коля має якісь просоветські чи прокомуністичні симпатії, але тому, що він залікає безоглядну акцією опозиції і т. зв. пацифістичного руху.

(Закінчення на стор. 4)

Олександр Домбровський

20-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА (1965-1985)

перші ластівки Весни — національно-культурного відродження і Кобзар — воззв'еличчя отих малих рабів нмрих! Я на сторожі коло їх! поставив слово“, а „Дністрова Русалка“ сповістила світ, що галицька Мати-Русь живе. Немов завершенням того відродження появилася монументальна Історія України-Русі великого сина русько-української землі. Михайла Грушевського — історично-культурно-національна мистриця відродження з поглядів історизму народу над Дніпром-Дністром. Найвищий Палам історії. Боже Провидіння всупереч земським законам історичної логіки і прагматизму не дозволило загинути нашому народові, щоби згодом показати йому нехай і на короткий час обіцяну землю власної державності, як визначеної цілі для грядучих поколінь.

Історія повторюється. Коли в Україні шаліє терор червоної валуїшчини на національно-культурне, а навіть біологічне знищення народу при допомозі місцевих червоних іскрів, кобучев, родзянків і ім по-

дібних, а українська історична правда є нівечена й рафіновано фальшована, тут, в діяспорі виникли нові корогти борби за народ і його правду. Боже Провидіння не залишає нас на поалу апоколіптичний бестії, яка під закаптуреною назвою чотирьох букв плянує проковтнути наш і інші народи. Згуртовані в рядях членства Українського Історичного Товариства та співробітників „Українського Історика“ представники української національної історіографії — спігоні Історичної Школи Михайла Грушевського й вірні наслідувачі вибраного ним шляху є свідомі свого почесного покликання до великого завдання піднести Червону Калину української історичної правди на п'єдесталі науки й національної гідності. В цій цілі наш історик, проф. Любомир Виняр дав почин тому двадцяти років до створення УІТ, гуртуючи довкола себе та самих неоправдані ідеалістів, як він, наперекір еміграційним умином і опінії деяких наших „статечних“ реалістів, які узагальнюють громадські почи-

ни від математичних обрахувань на аптекарській вазі можливості часу й обставин. У даному випадку ті „реальні“ обрахування завели, капітуючи перед непоборним духом ідеалізму. Це ті піонери діяльності УІТ, для яких Україна — й її правда стала змістом їхнього життя. До тих піонерів належить зарахувати Ол. Оглобллина, Я. Пастернака, Н. Полонську-Василенко, М. Чубатого, І. Витановича, М. Ждана й інших передових людей нашої історичної науки, які приступили до того діла в свідомості відвічальності за дальшу долю смертельно загроженої української історичної правди.

Згуртовані при УІТ історики не замітали передпоків чужих наук та не старалися пропободитися московським науковцям Заходу шляхом ікалювання й бичовання власної історії й народу, з якого виийшли, щоби одержати з ласки звання „об'єктивних істориків“ та становища в американському високому шкільництві за свої історіографічний мазохізм. Вони, як чесні ратаї, орали жертвенно ниву української національної історіографії, спростовуючи на сторінках „Українського Історика“ й інших публікацій московсько-советські

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про одне „чому“

на яке важко відповісти

Здається слівце „чому“, є одним із найчастіше вживаних у розмовах та дискусіях, а такі найбільше чують його батьки з хвилюю, коли дитина почне говорити.

Скільки то тисячів „чому“ мусять відповісти батьки в часі розвитку дитини аж до її самостійності та скільки терпеливості та любові мусять при тому показати.

Спершу ті „чому“ такі зворушливі, а то і смішні своєю наївністю, що батьки не раз розповідають про них із сміхом та радістю.

Далі приходять „чому“, радше як доказ протесту проти волі та бажань старших, які справила починаються так: „А чому я мусжу...“ — тоді батькам вже не до сміху і не чваняться вони вже перед іншими питаннями своїх дітей, а у відповідь не раз надають типичне та повне нетерплячки: „Тому, що я так кажу“.

Вкінці, однак, наші діти доростають до віку, в якому вони вже не питаються „чому“, а заважають мовчати... роблять те, що самі вважають за відповідне. Тоді ми, батьки, з тугою згадуємо всі ті численні питання „чому“ дитини чи задирали, а все же такі питання, якими ми порозумілися з собою та мали діалог, хоча не все при- смий.

Трапляється що один період у відношенні між батьками, а дитини, коли стоїмо вже поруч один одного як рівні з рівним та можемо провадити розмови на кожну тему, по-

дихати молодшу дорозову думку та висловити одверто свою. Але тоді, коли вам поставлять питання „чому“ ви вже не можете як колись давно відповісти, що ви знаєте все найкраще і не можете заховати перед протестатійним „Чому я мусжу“ — своїм виминаючим: „Бо я так кажу“. Тепер ви мусите, або відповісти переконливо: або признатися, що відповіді не маєте.

Ось стоїть перед вами молода, повнолітня людина, що хоче віднайти себе та своє місце у світі у своїй стійності у своїй родині і ставити вам десятків питань „чому“, які нуртують у ній, коли вона обсервує світ та людей:

* чому ми маємо тепер так мало визначних постатей?

* чому так мало у нас письменників, музик, зірок театру чи кіна?

* чому наше молоде покоління таке зацікавлене лише собою та вузькими побутовими справами?

* чому так мало знаємо про українців, які вибиваються не передові місця у професійному чи політичному житті країни?

* чому наше культурне життя таке бідне?

Слухасмо тих усіх „чому“ та на більшість із них важко нам відповісти. Одне певне, коли паде загальне питання чому саме таке є наше життя тепер тут у великій країні ЗСА — тоді можемо з переконанням відповісти: тому що частинно ми, „старше“ покоління, до того довели.

O-KA

Емілія Проциньська

Про Педагогічний Інститут

у Львові

Повідомлення про Товариство Зустріч у 50-ліття Іспиту Зрілості Львівських Гімназій від 15-16-го червня спонукало мене до написання чогось з минулого, що може зацікавити багатьох осіб.

З літама десь затратилися назви ще інших шкіл у Львові крім: СС Василянок, УПТ, „Рідна Школа“, Академічної, Головної і Філії, та Малої Семінарії. Однією із цих забутих шкіл є Третій Державний Учительський Семінар у Львові (опісля Педагогічний Інститут) з якого вийшло у світ свідоме українське жіноцтво. Це була одна з Державних Школ у Львові для українських дівчат „z językiem wykładowym Ruskim“. Щоб мати гонор дистатис в цю школу, треба було „ґрішити“ двома прикметами: закінчити Виділову Школу з відзначенням, або як це було, мати „протекцію“. Учили нас, — як це водилося — професори різної якості і величини.

Зачну з нашого минулого найважливішого — польоніста, це був граф Абданк Ковський, ті шляхетський горбатим носом, та орлиніми сіро-синіми очима, який чига на свою руську жертву, щоб взяти її у свої гострі кігті. Ми всі подивилися його хвилясте чорне волосся, та його спритне джентельменство, але він ніколи не називав нас дарданельськими ослима, бож такі епітети силілися в нашу сторону від наших українських професорів.

Кольсь період навчання у семінарі тривав лиш три роки, але за моїх часів навчання в тому ж Державному Польському училищі тривало п'ять років, та по іспиті зрілості ми мали відкриті двері до університетів, так само як учениці у Львівських приватних українських гімназій, але вони мусіли здавати по закінченні восьмої класи іспити перед Комісією Львівської Кура-

(Закінчення на стор. 4)

„Крізь сотні миль я з вами розмовляю.

Я чую вас. Ви чуєте мене.

Як у кіно, життя повз нас минає —

За кадром кадр — земне у неземне.

(„Крізь сотні миль...“ стор. 42)

Але слід наголосити, що не людський натовп, не маса, а сама людська одиниця, індивід — ось предмет уваги й замишування нашої авторки. На 45 стор. розглядаючи збірки читасмо щодо цього виразне кредо „Не вір юрбі“.

„Не вір юрбі. Видовищ її і хліба.
Вона сіла, як найтемніша ніч,
Коли стас роззяра на дуби
У ній страшна сукупність протиріч.

Сьогодні в істеричному горінні
Зведе когось до Бога вишні.
А завтра вже у ній чисте веління
Волатиме: розпни його, розпни!

А вір людини кожній у житті.
Знайди її. Вона жива й нетлінна.
З'єднавши справжність у своїх горіннях,
Лиш можна йти до справжньої мети.

Протиставлення людини-індивіда людській масі — мотив частий у мистецтві, особливо у поезії, починаючи ще з античних часів. Та наша авторка далека від зневаження людської маси: там же бо й наші друзі, але їх треба цюбачити, знати: „Знайти її (людину). Вона жива й нетлінна.“

Є у збірці величеська поезія, названа „Відречення одного дисидента“ (стор. 48). Можна думати, що вона навіяна „покаянням“ Дзюби, його відмовою від своїх національно-культурних самостійницьких постулатів, так гідно і речево представлених у славнозвісному творі-брошурі „Інтернаціоналізм чи русифікація?“

Читаючи це „Відречення дисидента“, звертаємо особливу увагу на оці рядки:

(Закінчення на стор. 4)

„Не дивіться, предки, так суворо,
Не вставайте гнівно із могил.
Як від себе відпишу відмову, —
Я ж в собі лишу без перемін“.

То правда, що Дзюбина відмова від самого себе — катастрофа не лиш його особиста. Це наша найновіша Гірошіма. Тож не слідно каменя в руці авторки на адресу дисидента; немає каменя також у нас: відмова не знищить резонансу брошури.

Та громадсько-політичними мотивами прийнята меншість поезій збірки; більшість надихана мотивами особистими, індивідуальними. А згаданий токус збірки я назвав би лагідно-мінорним, сумовитим — хоч може то моя життєва осянь так забарвлює сприймання хоч би таких, скажемо, рядків:

Мені сумно,
Що не вертається час.
Проминає літо,
погасає проміння
в промінних очах,
в'януть квіти.”

(стор. 25)

„Дні за днями йдуть у далечінь;
Чи же не завжди так було і буде?
Ті самі, і трошки інші люди,
З щастя крихтою й безмежністю болюнь.”

(стор. 20)

„Так тяжко мені сьогодні.
Здається, що я і не я.
Прощаю ласкаві долоні.
Прощай, любово моя.

(стор. 23)

„День згасав у навадечер'ї міста.
Легко-легко простелявся шлях.
Ми ловили мрію променсту:
Я в твоїх, а ти — в моїх очах.

(Закінчення на стор. 4)

Торонто відзначило 22-го січня

На саме Водохреща, 19-го січня, перед міською радою Торонто зібралася численна українська громада. На підвищенні — Владика Ізидор Борецький, отець прот. Петро Бублик, мейор міста Арт Еггелтон, посол Юрій Шимко, радні Шей і Василь Бойчук, представники СКВУ й різних організацій, голова Комітету Українців Канади, відділ Торонто, інж. Ярослав Соколик й інші.

Програмою проводив адвокат М. Фіголь. По молитві, яку прочитав Владика Ізидор, посадник міста Арт Еггелтон проголосив тиждень від 19-го до 26-го січня „Українським Тижнем“. На височезній майдані представники молодіжних організацій підняли жовто-блакитний прапор під спів гімну „Ще не вмерла України“.

Після того мейор Арт Еггелтон у своїй канцелярії офіційно підписав прокламацію про „Український Тиждень“. Мале прийняття закінчило цю святкову увертюру святкування 22-го січня.

Того ж дня увечері в готелі Шератон відбувся святковий бенкет. Зал був прикрашений квітами та державним тризубом. Бенкет відкрив короткий словом голова КУК інж. Соколик, який передав ведення вечором мистецтв Савицької Романчуківському й заступників — голови КУК. Владика Ізидор молитовно почав вечерю.

Після вечері присутні мали нагоду почути думки Ларі Гросмана, міністра фінансів Онтаріо й одного з кандидатів на прем'єра Онтаріо, якого представила пані Шамбара. Гросман підкреслював мандрику своєї родини від переслідувань з Росії до Канади, країни всіх можливостей. Порівняв її з нашою долею: Українці під Советським Союзом та з нами у вільній Канаді. Це наш обов'язок супроти мінливості, якщо хочемо мати кращу майбутність, борючись за свободу, чи це приходить легко, чи тяжко. Москва вільна чекат, щоб ми злилися. Вона ніколи не знищить культуру й традицію народу, його гордість... якщо ми тут нестимо прапор свободи...!

Другий промовець, посол онтарійського парламенту Юрій Шимко сказав, що наша діяльність у діаспорі мусить використовувати все для добра батьківщини. „Мусимо вибитися ще вище, щоб з нами рахувалися. Божий закон „люблю до ближнього“ мусить створити почуття єдності. Енергію сварок треба перетворити на творчу енергію. Москві не вдалося знищити ідею незалежності України 67 років ані терором, ані вбивствами політичних провідників, ані голодом, чи засланнями... Тож ми тут повною консолідацією потенціалу мусимо змагатися за вільний Київ...“

Тоні Рупрехт, представ-

ник опозиції онтарійського уряду, заявив у своїй мові, що свобода у Східній Європі залежить від долі України і „тому на вас тут лежить велика відповідальність... Заперечення свободи — це найбільша загроза миру. Якщо ми страимо наступне покоління, мир буде загрозлений на цьому континенті...“

Посол федерального уряду Бил Пеннок прочитав привіт від прем'єра міністрів Брасна Малруні. Посол Андрій Вітер, що акрав виїхав до Кореї, також передав свій привіт.

Радний Василь Бойчук передав привіт від посади міста Арт Еггелтона. Від УНРади передав привіт п. Липовицький.

У мистецькій програмі виступили сопрано Оксана Макогон та тріо „Верховина“ у складі: Надія Коханська, Оксана Макогон та Богдана Ігнатюк. Акомпанював Михайло Бубня, мистецький керівник — Олена Глібович. Під час вечері молоді пластунки і одумівка роздали присутнім карточки, які можна було вивантажити привітом дисидентів або їхнім родинам, і за один долар така карточка принесла б багато моральної підтримки та радості кожному в Україні. (Долар треба було покласти в конверт разом з карточкою). Молоді дівчата зібрали коло 149 карточок і тільки 40 доларів... (один долар — це ціна картки, а 64 центи за марку в Україні).

Молитвою, яку відмовив о. прот. П. Бублик закінчив вечерю. Присутні мали змогу перед і під час вечері оглянути збірку українських державних грошей, цей незаперечний доказ нашої державності. Власник збірки — М. Хомяк.

У неділю, 22-го січня, в концертній залі Месі Гол о. 3:30 по обіді відбулася святкова академія. Під звуки барабанів хорунжі внесли на сцену прапори. Концерт відкрив голова КУК Я. Соколик. Під час короткого слова, в якому він вітав присутніх ветеранів, а також найновіших наших емігрантів з Польщі, сурмач П. Бабей заграв салют полягати за волю України. На сцені на центральному місці височів державний тризуб України на блакитно-жовтому прапорі та герби України. Естетичні декорації приготували Арсен Степанюк та Богдан Головацький.

Мистець Володимир Довганюк прочитав Четвертий Універсал під звуки дзвонів на тлі мистецьких прозірок — креслеників Києва. Висвітлював прозірки Р. МекКола. Цей зорово-слуховий вступ створив чудовий святковий настрій на залі.

Хор „Прометей“ виконав „Вкраїно — мати, кат сконав“ муз. К. Стеценка, сл. С. Черкасенка; „Ген, в Карпа-

тах“ муз. А. Пашкевича, соліст Володимир Брехун; „Клянемося, вітчизно, серця твої“ муз. Г. Гембери, сл. за Д. Луценком; диригував мгр Василь Кардаш.

Доповідь прочитав проф. Петро Потічний, проф. Мек Мастерського університету в Гамільтоні. Доповідач оригінально представила мгр Анна Троян. Проф. Потічний аналізував події визвольних змагань та шукав причин невдач.

Христиня Романа Липецька з Дітроїт, мексо-сопрано, в супроводі Зенона Лавришина з почуттям виконала „Молитву“ муз. І. Савицького, сл. Т. Шевченка, „Життя“ с. О. Олеса. „Синя чіпка“ муз. М. Гайворонського, сл. В. Бокського, та „Засумуй, трембіто“ муз. Н. Нижанківського.

Хор „Діброва“ виконав „Партизанську коліскову“ муз. І. Вільчовського, ар. В. Кардаша, солю Соня Сахно. „Україно кохана“ муз. А. Плещевича, ар. В. Кардаша. „Ось де війни народної“ з пісень УПА, ар. М. Федорова. Хор співав ніжно з почуттям, зокрема пісню „Україно кохана“ виконали було дуже гарно. Володимир Довганюк прочитав „Універсал“ Миколи Вереса. Духова оркестра „Батурин“ заграла „Марш фронтів“ муз. С. Творуна, адпт. Ю. Гойдла та „Марш на стрілецькі мотиви“ муз. Я. Зиско-Боровського, інструменталія Р. Ясінського.

Величаво виглядали на сцені хори „Діброва“, „Прометей“ та оркестра „Батурин“ у спільному фінальному виступі, які виконали „Стоїть курган“ муз. І. Шамо, сл. за Д. Луценком, інстр. Р. Ясінського, солю Соня Сахно. Нову оригінальну кантату „Україні“ муз. В. Кардаша, сл. М. Боселла, солісти — С. Сахно, І. Пирожак, В. Шевель. На закінчення — „Вставай, Україно“ муз. О. Савицького, ар. інстр. В. Кардаша, сл. М. Боселла. Врештешки з останньої групи точок були різні. Одні захоплені кількістю виконавців та кількістю звуку — монументальним виконанням. Інші вважали, що духовна оркестра переповнила звуком

залу Месі Гол так, як і в своєму самостійному виступі та „прикрила“ слова і голоси.

„Діброва“, „Прометей“ та „Батурин“ — це ансамблі торонто-онтарійського Осередку СУМ, мистецьких керівників яких є мгр Василь Кардаш, акомпаньйори — Надя Середя-Брехун та Марія-ка Турчин.

Національним гімном закінчено Свято Державності й Соборності України.

22-го січня о год. 12-й вполудне прем'єр Онтаріо Біллі Джеймс у своїй канцелярії підписав декларацію незалежності України в присутності Владимира Ізидора Борецького о. прот. Петра Бублика, колишнього міністра Івана Яремка, міністра М. Лялюка, послів Ю. Шимка, Л. Коліна, інж. М. Барабаша від СКВУ, д-ра П. Глібовича, голови Провінційної Ради КУК, і інж. Я. Соколика, голови КУК відділу Торонто. Резолюція, щоб онтарійський уряд підписав щорічно декларацію незалежності України і також інших поневолених народів, була прийнята парламентом Онтаріо одностайно на внесок посла Юрія Шимка.

Після офіційної церемонії підписання декларації, відбулося прийняття представників українських організацій в одній із залів парламенту. В часі прийняття інж. Я. Соколик подякував прем'єрові Джеймсу за його праця для мешканців провінції Онтаріо та для української громади. Побажав йому успіхів з нагоди його відходу у приватне життя та подарував йому від української громади гарну велику трипільську вазу. З коротким словом виступив колишній міністер І. Яремко, міністер М. Лялюк, послі Ю. Шимка, Л. Коліна. Т. Рупрехт від Ліберальної партії, а від НДП (сн-д-пі) — посол Ед Філіппс.

Український блакитно-жовтий прапор гордо мав на високому майдані коло ратуші двомільйонного міста Торонто аж до 26-го січня.

Оксана Бригун-Соколик

Оборона В. Половчака

потребує помічі

Під час останніх кількох років справа Володимира Половчака була головною поцілюю світі й засоби масової інформації повідомляли про цю справу в позитивним і негативним навісвітленні.

Українська преса на загал мало писала про Володимира, а якщо були згадки, то переважно у формі уривків з американських часописів чи журналів. Український загал в більшості уважав не потрібним втручатися у справу В. Половчака, сподіваючись, що адвокат Юліан Куляс дасть собі раду і Володимир, ставши 18-літнім юнаком, залишиться в Америці без дальших перепон.

На жаль, дійсність інакша і справи самі не полагоджуються. Ю. Куляс, адвокат з Чикаго, сам взявся за дуже трудну справу оборони Володимира. При мінімальній допомозі від громади ЗСА і Канади він, залишившись злидній на свої особисті фонди, сумлінно і послідовно боронить справу Половчака.

Адвокат Куляс не тільки боронить Володимира без винагороди, але ще мусить покривати з власних фондів кошти апеляцій, судів, переслухання, адвокатських акцій та з тим зв'язаних справ. І тільки через його старання Володимир дістав дозвіл перебування і азилю в ЗСА і дотепер перебуває у вільній Америці.

Йому з допомогою прийшов професор права Бруклінського університету коледжу Генрі Годжер, спеціаліст конституційного права в ЗСА. Проф. Годжер і адвокат Куляс разом уложили стратегію і обороняли Володимира. Під час останніх п'яти років наражалися на великий труд, неприємності, погрози, шантажі і великі кошти. Стаття, яка появилась в березневій числі „Рідерс Дайджест“ про В. Половчака пише, що „яко б оба адвокати рахували мінімальну винагороду за свою працю і час, то кошти оборони Володими-

ра виносили б понад півтора мільйона доларів“.

Більшості українців здається, що незабаром все буде якось поладжене. Це не так. Загроза депортації Володимира до СРСР дасть йому всілякі надії. „Важка рука КГБ простягається через океан, щоб здригнути ваші горла“, каже адвокат МкДоналд (адвокат Дем'янюка) з Баффало. „Чи ви будете сидіти в безділлі і покірно чекати на вашу загибель?“

Оборона В. Половчака це не є лише справа Ю. Куляса — це справа цілої української громади. Оборона Володимира — це боротьба з більшовицьким тираном, який нищить на рідних землях і пробує нас нищити у вільному світі послугою своїми прихильниками, які прикриваються обороною громадських прав, висуваючи на воєнні злочини тощо.

Не чекаймо безділлі! Даймо фінансову допомогу адвокату Кулясові, щоб він особисто не мусів нести весь тягар оборони Володимира. Досі організація Американців в Обороні Людей Прав в Україні (АОЛПУ) збрала тільки 5,000 дол. на фонд оборони В. Половчака. Попри це суму ще вплинуло кілька тисяч від поодиноких організацій і осіб. Це аж ніяк не є задовільною сумою. Адвокат Куляс не тільки працює над справою оборони Володимира без винагороди, але ще видає коло 100,000 дол. на видатки пов'язані з цією справою.

АОЛПУ продовжує збирати акцію на оборону В. Половчака. Всі пожертви на фонд оборони Володимира будуть передані цілістю адвокату Ю. Кулясові. Пожертви на фонд оборони Половчака може відрахувати від податків. Гроші і грошові перекази слід посылати на адресу: Americans for Human Rights in Ukraine, 43 Midland Pl., Newark, N.J. 07106.

Доки журавлі не відлетіли...

„На виставах корифеїв народного театру я був потрясений великим мистецтвом Миколи Садовського і одночасно придавлений своїм аматорством та професійною безпорадністю. Цю мене штовхав у театральний круговорот? Як в мене права і дані для акторської професії? Чи боліли і тяжкі думки затрупували мою першу зустріч з українським театральним Олімпом? Так ніс у своїх спогадах тодішній УСС-івець, а пізніше великий Березилівський, сльняний тут серед нас живий свідок триумфу і трагедії Леся Курбаса і „Бере-золь“, чудом уцілілий великий наш актор і новатор-режисер Йосип Гіряк.“

Скромність притаманна лише великим людям. Не слави він шукав. Український театр це був Гіряк, його душа, його думки, все його життя. Він готовий був умерти за наш український театр. На протязі свого колоритного, творчого і мученицького життя великий наш актор зграв, за моїм підрахунком, понад 150 ролей в театрі і коно, це значить 150 п'єс, від Кропивницького, Старицького, Винниченка, через Мольєра, Сінклер, Шіллера до Кочерги і Миколи Куліша.

Та хіба тут всі драматурги перелічені, в чий п'єсах грав Гіряк? І. Шекспір і Лопе-де-Вега, і Гольдони та Ібсен, і Леся Українка та Шевченко, і Гоголь та Островський, і Грінченко та Тобілевич, Васильченко, Гуцков, а також Микитенко та Корнійчук і дуже багато інших драматургів.

А поруч з великим майстром Гіряком завжди стояла його дружина, акторка Олімпія Добровольська. Випускниця Драматичного Інституту ім. Лисенка, вона була провідною акторкою столичних театрів, широко відмічувана пресою, це вона, примадонна, радила Гірякові для фахового вишколу до Театру Леся Курбаса. Це вона вчила його абетку театрального ремесла в Театрі ім. І. Франка і допомогла дебютувати в „Затопленому дзоні“ Гауптмана, в ролі яку грав сам режисер Гнат Юра. Це вона розділила з чоловіком його долю в ГУЛаг-у далекої півночі. Це вона, велика українська артистка Олімпія Добровольська, стояла все життя проруч свого чоловіка Й. Гіряка, захищаючи його від смертельних ударів долі і будучи його партнером та

порадником в творчій праці.

Відомий сучасний англійський актор світової слави сер Алекс Гіннес зграв за 50 років своєї акторської діяльності 67 ролей у п'єсах і 44 у фільмах та дев'ять в телесеріях. А наш Йосип Гіряк створив в півтора рази більше сценічних образів, і то в яких жажливих для акторської творчості умовах. Сера Алекса Гіннеса і англійці, і весь акторський світ носять, як кажуть, на руках, а як ми шануємо Йосипа Гіряка? Правда, не так давно був в Торонто мистецький вечір „Леся Курбас і Мельпомена“, присвячений великому учителю Гіряку. У другій частині цього Курбасівського вечора наш відомий бас Йосип Гішуляк і піаністка Тетяна Ткаченко присвятили свій виступ Гірякові і Добровольській. Це було дуже шляхетно з їхнього боку.

Назавжди ми шануємо великих людей в нашому суспільстві лише після їхньої смерті. Ми друкуємо гарні некрологи під заголовком „Відлітають сірим шнурком журавлі в вирій“. А поки чоловік живе, то ми не тільки не шануємо його чий, але й намагаємось чиймунати працю людини, скеровану для нашого ж українського добра. Видно така вже психологія нашої бездержавної темпераментної нації.

Присмудно несподіванкою було виявитися з нашої летаргії в Торонто. Невелика ініціативна група мистців і чинителів мистецтва та поклонників Гіряка-Добровольської влаштує в кінці березня цього року урочисту імпрезу на пошану наших видатних корифеїв, що живуть в Нью Йорку не в дуже сприятливих умовах. Хтось приїде з Ванкуверу, хтось з Оттави, хтось візьме левину долю організації на свої плечі в Торонто, хтось в тому ж Торонто творчо готуватиметься до імпрези і культурне та свідоме громадянство Торонто матиме змогу в неділю, 31-го березня в залі УНО шанувати своєю присутністю наших майстрів сцени березилівів Йосипа Гіряка та Олімпію Добровольську, що віддали все своє життя, весь свій талант українському театрові. Матиме змогу шанувати, доки журавлі ще не відлетіли...

Ростислав Василенко

Громада повіту Ошен відзначила Січневі Роковини

Українська громада повіту Ошен відзначила Січневі Роковини незалежності і соборності України у вівторок, 22-го січня ц.р. В місті Тамс Ривер на будинку Адміністрації повіту вшановано синьо-жовтий прапор. Присутній на церемонії вшанування прапору член повітової Управи Деміан Міррі, литовського походження, сказав, що він розуміє почуття українців. „Мої предки також страждали під советською домінацією“ — сказав він. Голова Українського клубу в американському клубу в цій місцевості Іван Бортник заявив, що відзначаючи Січневі Роковини „ми говорим нашим братам і сестрам в Україні, і в Сибірі, що ми їх не забуваємо“.

Доповідь В. Мороза в Кензаському університеті

У четвер, 21-го лютого ц.р., д-р Валентин Мороз зачитав до університету Кензас в Лоренс з доповіддю про „КГБ з власного досвіду“. Доповідь його була спонсорована Відділом советських і східно-європейських студій та Відділом історії. На доповідь прибуло около 100 професорів і студентів, а також група українців (16 осіб) з Кензас Сіті і Ст. Джозеф, Міссурі.

В своїй змстовній доповіді В. Мороз представив дії і методи КГБ. Існування КГБ промовчів піділля на два періоди, сталінський і післясталінський. Перший період визначався тим, що КГБ стосувало, головне, фізичне насильство над в'язнями, а в другому, воно вживало різні методи, включно із психологічною, за допомогою яких старались заломити психічний стан

Громада повіту Ошен відзначила Січневі Роковини

Сибірі, що ми їх не забуваємо“.

Доповідь В. Мороза в Кензаському університеті

політичних в'язнів. Цим методом сприяв та обставина, що сумасне КГБ складалось, головне, з людей з вищою освітою, яких промовчів називали „консумерами“, бо працю в тій інституції є найбільше платна. КГБ також застосовує метод у в'язнів політичних в'язнів разом із кримінальними злочинцями та умовою хворими.

Доповідь В. Мороза прийняли слухачі з великою увагою, не тільки тому, що вона була оригінальною, виявляючи невідомі для американців методи КГБ, але також і тому, що промовчів виголосив її в спокійній формі, без огірчення, так немов би він говорив про терпіння інших, а не його власні. Відомо заінтересування доповіддю були численні запити і коментарі.

Михайло Палій

Українці Баффало відзначили

січневі роковини

З ініціативи Відділу УККА українська громада Баффало відзначила роковини Незалежності і Соборності. В будинку міської управи прокламцію Дня Державності України підписали посадник міста Баффало Джеймс Гріффін і голова повіту Ірі Едвард Рутковські в присутності численної делегації української громади.

В українському домі „Дніпро“ для відзначення цих святих подій в історії України відбулася академія-концерт. Започаткував академію вступним словом член Екзекутиви УККА Ігор Чмола, після чого прокламацію Дня Незалежності України відчитала голова УККА Даша Прошук.

Основною точкою програми була промова запрошеної на свято знаної громадської діячки Степанії Букшовой. Бесідниця підкреслила значення історичних Актів 22-го січня 1918-19 років, зупинилася на причинах невдачі наших визвольних змагань. Змістовною була і мистецька частина академії. Присутні з захопленням сприймали декламацію вірша Івонни Савицької „В далекий Україну“ у виконан-

ні юних сумівок Наталки Папіш, Уляни Мороз та Мисосі Михаськів, скрипкове солю Григорія Доценка у фортепіановому супроводі брата Івана Доценка, виступ хору ОЖ ОЧСУ „Мрія“ під керівництвом диригентки Наталії Прошук-Бабичко, у супроводі Івана Доценка. Квартет „Галичанки“ закінчив програму відспівання українського національного гімну, що його підхопили всі учасники свята.

Святочного характеру академії, без сумніву, надала чудова декорація сцени, якою займався мистець Мар'ян Борачок. В центрі своєї композиції мистець умістив герб України і обвів його гербами окремих українських земель, чим підкреслював соборність України.

Крім академії, була відправлена Служба Божья в наміренні українського народу та Панахида за тих, що полягли за волю України.

Слід додати, що про відзначення роковин 22-го січня згадали обидві українські радіопрограми, які в Баффало, та місцевий англійський щоденник „Баффало Ньюз“.

Михайло Лоза

Замість квітів на сабку могли

бл. п. проф. Михайла Чернодопольського
булого поручника Української Галицької Армії
переслався 50 000 доларів
на цілі Українського Наукового Дослідного Осередку
при Ілліноїському Університеті в Чикаго, Іллі.

Його Достойні Дружині Клавдія і Доні Ірені —
висловлюємо глибоке співчуття.

Інж. Дмитро і Марія КУЛИНИЧ

В Сороковий День Смерті
нашого Найдорожчого і Незабутнього
БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

МИХАЙЛА ГОЛОВЕЯ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ
в суботу, 23-го березня 1985 р. в церкві св. Володимира в Глен Спей, Н. Й., о год. 10-й ранку;
в неділю, 24-го березня 1985 р. в церкві св. Юра в Нью Йорку, Н. Й., о год. 4-й по пол.
та у Римі.

Про молитви та участь у Святках Літургіях за спокій Душі
Покійного Просить —
доньки:
ОРИСА САЛЯК з родиною
ДАРІЯ КЕКІШ з родиною

Богдана Зорича

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ
в церкві:

12-го березня 1985 р. в церкві Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, Йорктон, Саскачеван, Канада;
12-го березня 1985 р. в церкві св. Покрови, Торонто, Канада;
23-го березня 1985 р. в церкві св. Миколая, Торонто, Канада.

Друзів і Знайомих просимо про молитви за вічний спокій Покійного.

У безмежній скорботі:

ЯРОСЛАВА — дружина
ХРИСТИНА ІКВІТКА — доньки з родинами

Відділ Об'єднаних 6. Вояків Українських Армії в Америці, Вашингтон, Д.К.
повідомляє всіх Побратимів, що 11-го березня 1985 року відійшов у Вічність на 91-му році життя

СП. П. О. СОВІТНИК

СТЕФАН КІРЖЕЦЬКИЙ

чотир Українських Січових Стрільців та учасник Визвольних Змагань.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Пам'ятки та Родніні Покійного складаємо наш найцінніший вислов співчуття.

УПРАВА і ЧЛЕНИ ВІДДІЛУ ОБУВА у ВАШІНГТОНІ

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КООПЕРАТИВИ в НЬО ЙОРКУ

відбудуться
в неділю, 24-го березня 1985 року
в залі Православної Церкви св. Володимира
при 160 Вест 82-га вул. в Нью Йорку.

ЛІРИКА! УВАГА! ПРОЗА!
В-во Платова Ватага „Бурлаки“, Нью Йорк — 1983
видає і рекомендує книжки
РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО
НЕВИСПІВАНІ ПІСНІ
(Вибрана лірика і проза)
Упорядкували Б. Бойчук і О. Кузьмович
Обкл. і мист. оформлення. Орест Спальчинський
Книжка має 124 сторінки, формат 6" x 9", гарна тверда оправа. Вартість цієї цінної книжки збагачує ще ілюстрації та знімки незабутнього УСС-а.
Ціна: 9.00 дол. з пересилкою.
Популі зі стейту Нью Джерсі при замовленні книжок зобов'язані додати до відповідної суми ще 6% стейтового податку.
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

